

Horsens kommune
Rådhusstrøget 4
8700 Horsens

18. januar 2021

Att: Gitte Bjørnholdt Brok
Sendt på mail til: gbj@horsens.dk

Østjysk Landboforenings bemærkninger til udkast til Brædstrup Indsatsplan

Østjysk Landboforening har med stor interesse læst udkast til ovennævnte indsatsplan, og vil gerne indledningsvis rose Horsens Kommune for en god inddragelse i drøftelserne omkring indsatsplanen i KOVA. Det er helt afgørende for en god proces, at alle parter har mulighed for at blive hørt, og lytte til hinanden. Det er vores oplevelse, at med en god og fælles forståelse for behov og omfang af beskyttelse af grundvandet, vil der opnås bedst mulige løsninger, der kan blive lokalt forankret. Rent drikkevand er vigtig for landbruget, både som producent af kvalitetsfødevarer, men også som brugere af drikkevand. Ønsket om at vi nu og i fremtiden sikrer vores ressource, deler landboforeningen med Horsens Kommune.

Ved gennemlæsning af udkastet, noterer vi os en omfattende helhedstilgang til grundvandsbeskyttelse i Horsens kommune. Det vil vi gerne kvittere for. Der er ingen tvivl om, at grundvandsbeskyttelse bør være mere end arealrestriktioner. Det er afgørende at handling er proportionalt med effekt, og derfor kan fund af pesticider ikke alene løses ved arealrestriktioner, da fund ofte relaterer sig til gamle midler, der heldigvis ikke er på markedet længere.

Følgende konkrete kommentar refererer primært til afsnit 2 Indsatsplanens forudsætninger.

Bemærkninger til grundvandskvaliteten og eventuelle dyrkningsrestriktioner

Foreningen vil gerne anerkende Horsens Kommune for det arbejde, der er lavet forud for udgivelsen af indsatsplanen. Den viden og indsigt, arbejdet med en ny geologisk 2D model har givet, er enormt vigtig for at kvalificere behovet for indsats. Det er vigtigt at få så konkret og detaljeret viden om områdets grundvandsmagasiner og lerdæklag som muligt, så beslutninger kan træffes på et kvalificeret grundlag. Derfor er det også glædeligt, at den nye modellering viser et større lerdække end Miljøstyrelsens oprindelige screening, der dermed også bekræfter en bedre beskyttelse af de dybe grundvandsmagasiner end først antaget. Generelt er der en god grundvandskvalitet i Brædstrup indsatsområdet, både hvad angår nitrat og pesticider, og det skal vi selvfølgelig i fællesskab sørge for fortsætter.

Ved opgørelsen af grundvandskvaliteten, både hvad angår sulfat, nitrat og pesticider, stiller foreningen sig dog undrende overfor, hvorfor gamle fund tilbage fra før år 2010 medtages. Hvis gamle analyser skal anvendes i denne sammenhæng, bør der laves en graf, der viser punkterne for analyserne foretaget i de forskellige årstal, så man dermed visuelt kan se om udviklingen er stigende, faldende eller stabil for det respektive analysestof. Desuden bør også skelnes mellem hvorvidt målingerne er foretaget i det øvre eller nedre grundvandsmagasin, da den nye 2D model netop viser et generelt velbeskyttet nedre grundvandsmagasin.

I forhold til overvågningen af vandkvaliteten, er det vores bekymring, at der lægges op til kommunale vurderinger, der kan være meget personafhængig, og også politisk følsomt. Her refereres til ordvalget ”uhensigtsmæssig udvikling”. Vi anerkender forsøget på at skabe rum for fleksibilitet, men det er vigtigt, at den konkrete vurdering tager højde for lokale forhold, og både ser på det konstateret indhold, men også tendens over tid, førend der skærpes en indsats.

Det er fornuftigt at kigge på de gennemsnitlige udvaskningsberegninger for nitrat for hele indvindingsoplandet, men det bør blandt andet sammenholdes med de faktiske målinger fra borerne. Da det nu er bekræftet, at de dybe grundvandsmagasiner generelt er velbeskyttet, vil udvaskningsberegningerne ikke alene kunne kvalificere beslutningen om dyrkningsrestriktioner i indvindingsoplandet. Der er flere forhold der bør undersøge nærmere, herunder reduktionen af nitrat i jordlagene samt hvor meget nitrat der fjernes via dræn.

Det er ligeledes vigtigt, at vandværkerne gennemgår egne muligheder for at nedbringe et evt. nitratinhold, for på den måde at sikre, at det ikke er vandværket, der selv forårsager et forhøjet nitratinhold. Her kan nævnes, at det bør undersøges hvorvidt det er muligt at bore dybere for de vandboringer der er placeret i det øvre grundvandsmagasin, som viser tegn på påvirkning fra markfladen.

Bemærkninger til aftaleindgåelser og det videre arbejde med indsatsplaner

Hvis og såfremt, der bliver behov for arealrestriktioner, er det naturligvis vores afgørende holdning, at der så vidt muligt findes en passende frivillig aftale forud for påbud, der tilgodeser alle konsekvenser af restriktionerne. Her er det også vigtigt at nævne, at erstatningen bør afspejle de rådighedsindskrænkninger restriktionen medfører og samtidig lægge op til en forhandling snarere et tilbud.

Det er positivt, at Horsens kommune vil arbejde med at øge borgernes opmærksomhed på, hvordan de kan være med til at passe på drikkevandet. Vi finder det hensigtsmæssigt, hvis kommunen gennem en god dialog vil drøfte muligheder og eventuelle tiltag, der kan gøres på ejendomme i indsatsområdet, for at undgå en negativ påvirkning af grundvandet. Her er det naturligvis vigtigt, at man er opmærksom på om driften ligger hos en anden part.

Landboforeningen har ikke yderligere bemærkninger, men noterer sig, at Horsens Kommunes arbejde med risikovurderingerne i BNBO forventes færdig i 2021, og vi stiller os naturligvis også til rådighed, når dialogen med lodsejerne skal igangsættes.

Vi ser frem til fortsat god dialog og inddragelse omkring drikkevandsindsatsen i Horsens Kommune, og bidrager gerne med viden og samarbejde i det videre forløb.

Venlig hilsen

Henrik Nielsen

Formand, Østjysk Landboforening